

Sami Kuopusjärvi

PELIKORTEISTA MYSTIIKKAAN

Tarotkorttien historia ja käyttötarkoitukset

PELIKORTEISTA MYSTIIKKAAN
Tarotkorttien historia ja käyttötarkoitukset

Sami Kuopusjärvi
Opinnäytetyö
Kevät 2012
Viestinnän koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Viestinnän koulutusohjelma, kuvallisen viestinnän suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Sami Kuopusjärvi

Opinnäytetyön nimi: Tarot for dummies, tarot-korttien historia ja käyttötarkoitukset

Työn ohjaaja: Heikki Timonen

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2012

Sivumäärä: 29

TIIVISTELMÄ

Tutkielman tavoitteena on tuoda esiin asiat, joihin törmäsin kun tein taustatyötä opinnäytetyön produktioon. Lisäksi otin selvää tarotkorttien historiasta ja kävi ilmi, että korteilla on värikkäämpi ja okkultistisävytteisempi historia kuin olin osannut odottaa. Perehdyin myös korttien symboliikkaan ja eri tulkintoihin, joita pohdin varsinkin kuvittajan näkökulmasta. Tämän tutkielman tarkoitus on perehdyttää lukija tarotkortteihin, niiden historiaan, ja antaa lukijalle työkalut korttien parempaan tulkintaan ja analysointiin.

Tarotkorteista on kirjoitettu paljon mutta asiapitoisen materiaalin löytäminen oli hankalaa. Tarotkorttien symboliikka ei ole yhtenäinen, sillä pakkoja on julkaistu vuosien varrella tuhansia vaihtelevilla kuvituksilla ja symboliikalla. Siksi lähestynkin aihetta enemmän tarotkorttien käyttötarkoitusten kautta.

Värikkään historian lisäksi sain selville paljon kuvitusnäkökulmaan liittyen. Miten tarotkortit ovat säilyttäneet identiteettinsä ja rakenteensa lukuisien eri kuvittajien käsittelystä huolimatta. Lisäksi korteissa on mahdollisia monipuoliset tulkinnat ja kuvitukset. Tarotin tutkiminen antoi myös vinkkejä miten käsitellä paremmin symboliikkaa ja abstrakteja asioita kuvituksessa. Oli myös mielenkiintoista huomata miten alkujaan yksinkertaiset pelikortit ovat saaneet lukuisia uusia ja mielikuvituksellisia käyttötapoja sekä uusia käyttötarkoituksia.

Asiasanat: tarot, symboliikka, kuvitus, okkultismi

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Communication, Option of Visual Communication

Author: Sami Kuopusjärvi

Title of thesis: Tarot for dummies, the history and uses of tarot cards

Supervisor: Heikki Timonen

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2012

Number of pages: 29

ABSTRACT

The goal of my thesis is bring out the issues I found while doing the research for my production. In addition, I looked into the history of tarot cards and I found out, that tarot cards possess much more colourful and occult history than I had anticipated. I also delved into the symbolism and different meanings of the cards, which I pondered from the illustrators point of view. The point of this thesis is to give the reader a better understanding of the tarot cards and give him/her the tools for deciphering the meanings of the cards.

There is much written about the subject of tarot cards but it was difficult to find material that suitable for my thesis. The symbolism of the cards is not cohesive because overall amount of decks released is close to thousands. That's why I decided to show all the different uses of the tarot decks, instead.

In addition to colourful history, I found out a lot of new information especially from an illustrators point of view. I found out how tarot cards have maintained their identity, despite the numerous amount of illustrators who have worked with cards. Also, I found out that the cards are open to wide variety of meanings and illustrations. Researching the cards also gave me insight how to handle symbolism and abstract subjects in illustrations. It was interesting to notice how seemingly simple playing cards have evolved something much more imaginative and how they have different meaning to different people.

Keywords: tarot, symbolism, illustration, occultism

SISÄLLYS

1 Johdanto	6
2 Yleistä tarotkorteista	7
3 Tarotkorttien historia	9
3.1. Suositut teoriat korttien alkuperästä	9
3.2. Varhainen historia	10
3.3. Tarotin okkultistiset juuret	11
3.4. Modernit tarotkortit	13
4 Narrin matka – korttianalyysi	15
5 Käyttötarkoitukset	
Korttien tulkintaan tarkoitetut pakat	20
Taidepakat	21
Psykologiset pakat	22
Maagiset pakat	23
Poliittiset ja yhteiskunnalliset pakat	24
Huumori- ja viihdepakat	25
Kulttuuri- ja mytologiapakat	26
6 Pohdintaa	
Lähteet	29

1 Johdanto

Tarotkortit ovat pitkään kiehtoneet minua. Kortit ovat kuin portti todellisuuden ja mielikuvituksen välillä. Ne saavat ajatukseni laukkaamaan ja minut miettimään asioita, joita ei pysty selittämään pelkällä järjellä. Haluaisin oppia kuvittamaan samanlaisia kuvia. Tulevassa kuvittajan ammatissani haluaisin tarjota katsojille samanlaisia elämyksiä.

Opinnäytetyönäni kuvitin omat tarotkortit. En tiennyt kyseisestä aiheesta paljoakaan kun aloitin työn. Kun kaivoin esiin taustamateriaalia ja mitä enemmän tutustuin aiheeseen huomasin, että tarot-korteilla on todella mielenkiintoinen historia. Kertoessani tuttavilleni mitä olen tekemässä opinnäytetyönäni, sain osakseni kummeksuvia katseita. Ihmisillä tuli yleensä ensimmäisenä taroteista mieleen "huivipäinen mustalaiseukko kristallipallon äärellä" -tyylisiä ajatuksia. Onneksi sain myös kiinnostusta aiheistani kohtaan, myös muita ihmisiä tuntui kiehtovan tarot-korttien mystinen ilmaisu. Omista korteistani tein hyvin paljon oman itseni ja omien vaikutteideni näköiset. Vaikutteeni tulevat suurelta osin sarjakuvista ja perinteisen fantasiakuvituksen puolelta. Osittain myös konseptitaiteen suunnalta.

Tarotkorttien historian lisäksi halusin tarkastella kortteja myös kuvittajan näkökulmasta. Minua kiinnosti erityisesti miten kuvittaja pystyy lähestymään abstrakteja aiheita ja miten kuvituksessa voi esittää viestejä symboliikan välityksellä. Asiat näyttävät monesti katsojan silmissä tylsiltä jos asiat esitetään sellaisina kuin ne ovat. Kuvittajan pitäisi pystyä myös haastaa katsojat. Tarotkortit ovat parhaimmillaan kuin arvoitus, joka pitää ratkaista.

2 Yleistä tarotkorteista

Tarot on korttipakka, johon sisältyy 78 korttia. Yleensä ensimmäisenä ihmisillä tulee tarotista mieleen ennustaminen, eikä se ole mitenkään väärin. Ennustamisen lisäksi kortteja voidaan käyttää vaikka mietiskelyyn tai keskittymisharjoituksiin. Tarotista on tullut korvaamaton väline länsimaalaisessa okkultismissa. Tarotkorteilla on toki kevyempi puolensa: onhan niiden pohjana ollut meidän kaikkien tuntema perinteinen korttipelipakka (Saari, 2008, s. 20).

Tarotpakka koostuu kolmenlaisista korteista: Siinä on 22 suuren arkanan korttia, joihin yleensä sisältyy kortin nimi ja numero, sekä oma yksilöllinen kuvituksensa.

Esimerkkikorttina voisi mainita vaikka Kuoleman. Nämä kortit ovat juuri se tarotin tunnetuin ja olennaisin osa. Toinen ryhmä on 40 numerokorttia, jotka on jaettu neljään maahan. Maat ovat tarotissa yleensä maljat, miekat, sauvat ja kolikot. Kolmas ryhmä, hovikortit, on myös jaettu näihin samoihin maihin. Hovikortit ovat maiden kuningas, kuningatar, ritari ja hovipoika. Yhdessä numero- ja hovikortit muodostavat pienen arkanan. (Greer, 2003, s. 465)

Tähän mennessä tarotpakkoja on julkaistu tuhansia ja niiden välillä kuvitus, symboliikka ja korttien nimet ovat vaihdelleet suuresti. Jotkut pakat ovat saattaneet ainoastaan rajoittaa suureen arkanaan. Modernissa tarotissa voidaan kuitenkin yleistää jonkinlainen vakiintunut korttien rakenne ja yleensä modernien pakkojen suuri arkana koostuu seuraavista korteista:

0. Narri
1. Maagikko
2. Suurpapitar
3. Hallitsijatar
4. Hallitsija
5. Paavi
6. Rakastavaiset
7. Vaunut
8. Voima

9. Erakko
10. Onnenpyörä
11. Oikeus
12. Hirtetty
13. Kuolema
14. Kohtuus
15. Paholainen
16. Torni
17. Tähti
18. Kuu
19. Aurinko
20. Tuomio
21. Universumi

KUVA 1. Rider-Waite -tarotin suuri arkana.

(Manik, 1993, s. 5)

3 Tarotkorttien historia

Tarotkorttien okkultistinen käyttötarkoitus on melko tuore keksintö. Vanhoja kortteja käytettiin ainoastaan huvitteluun ja uhkapelitarkoitukseen. Korttien ulkoasu oli melko kömpelö ja kuvitus usein korosti niiden viatonta käyttötarkoitusta. Nykyään tarotkortit ovat ulkoasuiltaan mitä moninaisempia ja usein niiden kuvat ovat puskettu täyteen symboliikkaa. (Greer, 2003, s. 465.)

3.1. Suositut teoriat tarotin alkuperästä

Tarot-korttien okkultistiset juuret ulottavut aina 1700-luvulle. Tuolloin ranskalainen kirjailija ja okkultisti, Antoine Court de Gebelin, kirjoitti suosituksessa muinais-Egyptiä koskevassa kirjasarjassaan kaikkien uskontojen, kulttuurien ja kielten perustuvan muinaisten egyptiläisten viisauteen. Tarotkortteihin oli erilaisilla symboleilla kätkeytyä tämä tieto. De Gebelinin mukaan tarot-nimi tulee muinaisegyptin sanoista "tar", joka tarkoittaa tietä ja "rosh/rog", joka tarkoittaa kuninkaallista. De Gebelinin väitteille ei löydy kuitenkaan minkäänlaisia todisteita. De Gebelin oli esittänyt teoriansa vuosikymmeniä ennen kuin muinaisegyptin kieltä osattiin tulkita, eikä kielestä löydy de Gebelinin käyttämiä sanoja. (Greer, 2003, s. 466.)

Tarotin alkuperästä on esitetty kaksi muutakin teoriaa. Ensimmäinen niistä on väitös, että tarotkortit olisivat tuoneet Eurooppaan mustalaiset. Tähän teoriaan uskoi myös kuuluisa psykologi C.G. Jung, joka oli varsin kiinnostunut tarotista. Jung usein sanoikin puheissaan korttien olevan peräisin Espanjan mustalaisilta. Mary Greer, joka julkaisi tarotaiheisessa blogissaan Jungin kirjeenvaihtoa. Lainaus kirjeestä rouva Ecksteinille 16. syyskuuta 1930, Jung kirjoitti seuraavanlaisesti: "Kyllä, olen tietoinen tarotista. Se on tietääkseni korttipakka, jota käyttivät Espanjan mustalaiset ja ne ovat vanhimmat kortit historiassa. Niitä käytetään edelleen tänä päivänä ennustamiseen."

(<http://marygreer.wordpress.com/2008/03/31/carl-jung-and-tarot/>, 2008.) Tämänkin teorian tosin pystyy kumoamaan sillä tiedolla, että tarotkortit olivat käytössä renessanssiajan Italiassa ennen mustalaisten saapumista sinne. (Greer, 2003, s. 466.)

Toisen teorian mukaan tarot olisi ollut okkultistisen konvention kehittämä. Ketä nämä

mystiset okkultistit olivat tai mihin tarkoitukseen kortit oli luotu, tätä ei teoria kerro. Tiedossa on vain, että kokoontuminen olisi pidetty Fezin kaupungissa Marokossa vuonna 1300. Tälle teorialle ei löydy mitään todisteita, tosin sitä vastaanakaan ei oikein voi löytää todisteita. (Greer, 2003, s. 467.)

3.2. Varhainen historia

Tarotin varsinainen historia alkaa renesanssin ajalta 1500-luvun alusta. Edellisellä vuosisadalla kuvalliset pelikortit olivat rantautuneet Eurooppaan arabien tuomana. Kortit otti ilolla vastaan vastaan tuon ajan uhkapelurit. Nimi "tarot" on ranskalainen versio sanoista "tarrochi" tai "tarocco". Sana on mitä ilmeisimmin renesanssiajan slangia, jonka tarkoitusta ei tosin tiedetä tänä päivänä. Ennen 1500-lukua, tarotin alkuperäinen nimi oli "trionfi", joka (<http://www.tarotpuu.com/tarot1.html>, 11.5.2012) mukaan tarkoittaa voittoa tai riemusaattuetta. (Saari, 2008, s. 19.)

Tarotpakan rakenne oli tuolloin lähes sama kuin nykyajan pelikorteillakin, ainoastaan jokerit puuttuivat. Korttien maat olivat: sauvat, kolikot, miekat ja maljat, jotka ovat edelleen italiantielisten korttien maat, sekä useimpien tarot-korttien maat. Meille suomalaisille tutut maat risti, ruutu, hertta ja pata ovat ranskalainen keksintö ja nämä maat ovatkin vakiintuneet suurimpaan osaan Pohjois- ja Keski-Eurooppaa. (Saari, 2008, s. 20)

1400-luvun alussa lisättiin pelikorttipakkaan ylimääräisiä kortteja. Kunnian tästä on saanut italialainen Marziano da Tortona, Milanon herttuan Filippo Maria Viscontin henkilökohtainen sihteeri. Korteilla ei vielä tuolloinkaan ollut mitään okkultista tarkoitusta, korttien oli mitä ilmeisemmin tarkoitus tehdä pelistä enemmän viihdyttävää ja jännittävää. Tuolloin "tikkipelit" olivat hyvin suosittuja, ja toimivat esikuvina bridgen ja pinochleen kaltaisille peleille. (Greer, 2003, s. 467.) Varhaiset tarotpelit olivat hyvin suosittuja ja levisivät nopeasti Italiasta Ranskaan ja Sveitsiin. Kortit olivat levinneet suurimpaan osaan Eurooppaa jo 1600-luvun alussa. (Saari, 2008, s. 40.)

Korttien mystiset käyttötarkoitukset ovat ilmeisesti saaneet alkunsa 1700-luvun puolivälistä, tuolloin ennustamiseen käytettiin aivan tavallisia pelikortteja. Ensimmäiset,

ilmeisesti ennustamiseen käytetyt kortit ovat peräisin Bolognasta, Italiasta, johon oli myös käytetty omaa erikoissuunniteltua pakkaa, "Tarocco Bolognesea". Pakkaan on löydetty ohjeet, jotka edeltävät vuotta 1750, ohjeissa kerrotaan 38 kortin tulkinnat, pakan 62 kortista. "Tarocco Bolognesella" ei ollut tosin juuri minkäänlaista vaikutusta tarotin myöhempään muotoon. (Greer, 2003, s. 467.)

3.3. Tarotin okkultistiset juuret

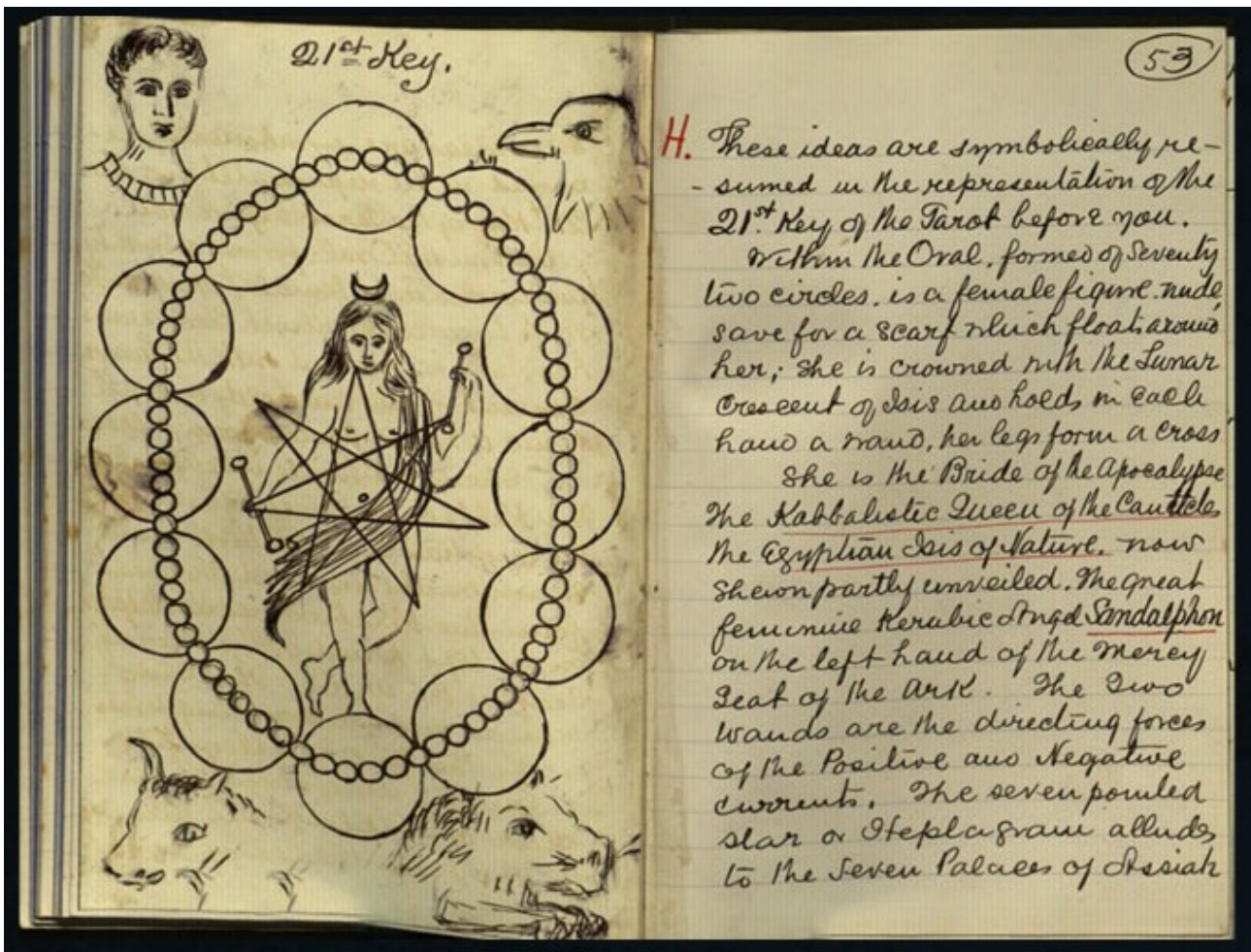
Korttien okkulttiset perinteet saivat alkunsa Court de Gebelinin kirjoituksista. Kirjassaan "Le monde primitif" (Alkukantainen maailma), joka julkaistiin osissa vuosien 1773 - 1782 välisenä aikana, hän väitti, että kaikki kielet, uskonnot ja kulttuurit juontavat juurensa "kultaista ajalta", jonka hän sijoittaa muinaiseen Egyptiin. De Gebelin väitti tarotin olevan vanha egyptiläinen kirja, jossa opetetaan muinaiset salat symboliikan muodossa. (Greer, 2003, s. 468.)

De Gebelinin kirjoitukset levisivät nopeasti Pariisiin ja Ranskan okkulttipiireissä ja kirjoitukset löysivät myös Etteilan, oikealta nimeltään Jean-Baptiste Aliette. Etteila oli jo aikaisemmin kirjoittanut kirjoja taroteilla ennustamisesta, ja hän oli mitä luultavimmin tutustunut "Tarocco Bolognesen" perinteeseen. Etteila laajensi kirjoituksiinsa de Gebelinin luomaa Egypti-mytologiaa ja keksi yhdistää tarotin astrologiaan. (Greer, 2003, s. 468.)

Kaikesta huolimatta henkilö, joka sinetöi tarotin paikan okkultismin historiassa oli Eliphas Lévi (Alphonse Louis Constant). Lévillä oli myös suuri vastuu okkultismivillityksestä, joka levisi Euroopassa 1800-luvun lopulla. Lévi huomasi miten luku 22 esiintyy sekä tarotissa että kabbalassa: Tarotin suuressa arkanassa on 22 korttia ja muinaisheprean aakkosissa on 22 kirjainta. Kabbala on osa juutalaista perinnettä, ja se sai alkunsa keskiajan Etelä-Euroopan juutalaisissa mystikkopiireissä. (Greer, 2003, s. 79-81). Lévi yhdisti jokaiselle tarotin kortille omat kirjaimensa. Hänen kirjansa olivat suosittuja ja tämä varmisti sen, että tarotista ja kabbalasta tuli jatkossa erottamattomia. (Greer, 2003, s. 271.)

Lévin opit ottivat myös käyttöön Hermetic Order of the Golden Dawn, joka oli aikansa suurimpia ja suosituimpia esoteerisia järjestöjä. Golden Dawn oli vapaamuurarien kaltainen järjestö, joka sai alkunsa viktoriaanisen ajan Englannissa, ja sen tarkoituksena

oli erilaisten okkultisten aiheiden tutkiminen ja opettaminen. Järjestöön kuului myös aikansa vaikuttajia, etenkin taitelijoita, kuten runoilija William Butler Yeats. (ks. kuva 2.) Golden Dawn muokkasi Lévin oppeja laajentaen korttien symboliikkaa, ja lopulta teetätti omat korttinsa jäsentensä käyttöön. Pakkaa ei painettu julkiseen levitykseen, mutta tuloksena oli kuitenkin ensimmäinen nykymuotoinen moderni tarotkorttipakka, joka toimi esikuvana tuleville tarotpakoille. (Greer, 2003, s. 202-204.)

KUVA 2. William Butler Yeats -museon julkaisema kuva W.B. Yeatsin muistiinpanoista (<http://marygreer.wordpress.com/2009/09/01/william-butler-yeats-online-exhibition/>)

3.4. Modernit tarotkortit

Modernin tarotin esiinmarssi alkoi 1900-luvun alussa. Golden Dawnin jäsenet Arthur Edward Waite ja Pamela Colman Smith päättivät luoda oman pakkansa. Waiten käsialaa olivat korttien symboliikka, jonka hän oli perustanut löytämäänsä Sola-Busca-pakkaan, jossa oli kaikille pakan 78-kortille oma yksilöllinen kuvituksensa. Smith toimi pakan kuvittajana, ja hän kuvitti kortit aikalaiseen Art Nouveau -tyyliin. Kortit julkaisi Rider & Co. vuonna 1909, ja pakka sai nimen Rider-Waite Tarot. (ks. kuva 3.) Kyseinen pakka lähes yksinään laukaisi tarot-ilmion, ja se onkin suosituin pakka moderneista taroteista. Korttien rakenne ja ulkoasu pysyivät lähes muuttomattomana joitain vuosikymmeniä. (Greer, 2003, s. 468.)

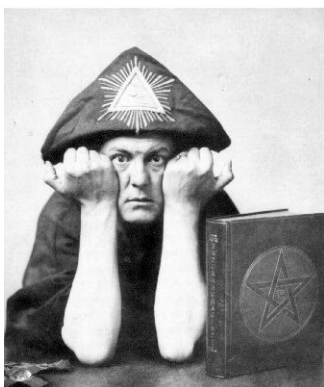
KUVA 3. Rider-Waite
-tarotin sauvojen
kymppi
([http://en.wikipedia.org
/wiki/File:Wands10.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Wands10.jpg)
)

Toinen vaikutusvaltainen pakka tarotin historiassa oli englantilaisen okkultistin Aleister Crowley'n (ks. kuva 4.) käsialaa. Kuten Rider-Waite aiemmin, oli myös Crowley'n Thoth-tarot Golden Dawn-järjestön tarotin inspiroima. (Greer, 2003, s. 468.) Thoth-tarotin oli kuvittanut Lady Frieda Harris, jonka luomat kuvat olivat tarotia tutkineen Adam McLeanin mukaan italialaisen futurismi- ja symbolistisuuntauksen vaikuttamia. (ks. kuva 5.) Thoth-tarot perustui Crowley'n luomaan Thelema-ideologiaan, ja siihen sisältyi myös paljon vaikutteita psykologiasta, filosofiasta ja tieteestä. (Greer, 2003, 115-117.) Kuvituksen kannalta pakka oli tärkeä, koska se oli ensimmäinen tarot-pakka, joka rikkoi kokonaan

keskiaikaiseen tyyliin perustuvan kuvituksen. Voidaan myös hyvin sanoa, että kuvitus oli edellä aikaansa: Kortit valmistuivat vuonna 1944, mutta ne saatiin julkaistua ensimmäisen kerran värillisinä ja laajan yleisön piirissä vasta vuonna 1969. (Greer, 2003, s. 468.) Tuolloin kummatkin Crowley ja Lady Frieda Harris olivat jo kuolleet, mutta heidän tuotoksensa otti ilolla vastaan tuon ajan psykedeliasta ja okkultismista kiinnostunut hippyleisö.

Crowleyn Thoth-tarot viimeistään varmisti tarotkorttien suosion. Uusien pakkojen määrä lisääntyi vahvasti 1970-luvulla innostuksen vain kasvaessa. 1980-luvulla uusien pakkojen määrä jatkoi kasvuaan räjähdysmäisesti. Ajan uusien trendien myötä myös tarot löysi uusia suuntauksia sekä käyttötarkoituksia. Mukaan tulivat muun muassa poliittiset tarotkortit, kuten Saksassa ilmestynyt ydinvoimaa vastustustavan liikkeen julkaisema tarotpakka. Lisäksi ilmestyi useita feministien luomia vain naishahmoja sisältäviä pakkoja. Myös seksuaali- ja muilla vähemmistöillä olivat omat tarotinsa. (McLean, 2006, s. 2-4.)

Voisi siis sanoa, että massat olivat löytäneet ja omaksuneet tarotkortit. Pop-kulttuuri on jättänyt oman leimansa myös taroteihin. On ilmestynyt esimerkiksi Lord of the Rings -tarotia, ja Harry Potter -tarotia. (McLean, 2006, s. 6.)

KUVA 4. Aleister Crowley
(http://en.wikipedia.org/wiki/File:Aleister_Crowley_in_Hat.jpg)

KUVA 5. Thoth-tarotin Erakko-kortti
(http://beneath-the-oak.blogspot.com/2011/12/thoth_10.html)

4 Narrin matka - korttiansalyysi

Monet ihmiset, joilla ei ole tarot-korttien tuntemusta, tietävät silti joitain kortteja. Ovathan ne niin monesti esiintyneet eri medioissa: kirjallisuudessa, elokuvissa, musiikissa ja muissa kulttuurisissa tuotoksissa. Kuolema-kortin tietävät varmasti kaikki, samoin Paholaisen. Mutta yksi kortti on silti omiaan esittämään, miten oikein modernit tarot-kortit ovat kehittyneet vuosien varrella ja mitä viestejä nämä kortit yrittävät meille oikein kertoa. Ja tämä kortti on tietysti Narri. Viattomuuden ilmentymä, joka hyväntuulisena aloittaa matkan autuaan tietämättömänä tulevasta vaarasta. Tarotin 22 suuren arkanan kortissa sanotaan sisältyvän ihmiselämän koko kiertokulun. Tietämättömänä narrina elämä alkaa, kunnes se lopulta päättyy Maailma-korttiin.. (McLean, 2006, s. 1.)

Narri aloittaa matkan vielä hyväntuulisena kohti tuntematonta. Hänellä on yllään koristellut vaatteet ja hän kantaa mukanaan kulkurinsäkkiä ja pitää kädessään kukkaa. Pieni koira haukkuu hänen kintereillään. Mikä oikein on koiran tarkoitus? Yrittääkö se varoittaa isäntäänsä edellä häämöttävästä kuilusta vai onko se itsekin autuaan tietämätön tästä uhasta. Tämä Rider-Waite -pakan kuvitus Narrista (ks. kuva 6.) on ehkäpä yksi tunnetuimmista ja kuvaa hyvin 1900-luvun alun taiteen tyyliisuuntausta. (McLean, 2006, s. 1.)

KUVA 6. Rider-Waite pakan Narri
(http://en.wikipedia.org/wiki/File:RWS_Tarot_00_Fool.jpg)

KUVA 7. Oswald Wirthin tarotkuvitusta
(http://www.alchemywebsite.com/tarot/tarot_course.html)

Toinen vanha tarotpakka on Oswald Wirthin suunnittelema (ks. kuva 7.). Wirth oli yksi Eliphas Lévin oppilaista ja perusti kortit ranskalaiseen "Tarot de Marseilles" -pakkaan. Wirthin kortit ilmestyivät ensimmäisen kerran jo vuonna 1889. Kuvassa näkyy jälleen Narri tarpomassa eteenpäin. Tällä kertaa koira roikkuu hampaillaan kiinni narrin housuissa, jotka ovat tippumassa, ja edellä näkyvä vaara on ammottava krokotiilin kita. Lisäksi maassa näkyy varsin nuutuneen näköinen kukka. Kaikki ei siis näytä menevän suunnitelmien mukaisesti. (McLean, 2006, s. 2.)

Seuraavana on vuorossa "Napo Tarot" (ks. kuva 8.), joka on julkaistu vuonna 1998. Narri on edelleen tunnistettavissa, vaikka hahmo näyttää melko absurdilta. Kuvan muutenkin naivistinen tyyli vain korostaa tätä hullunkurisuutta. Narrin vaatteet ovat myös hiukan muuttuneet. Nyt hänellä on mukanaan kävelykeppi ja jalassaan kannustimet. Koiraakaan hänelle ei ole enää mukanaan, vaan hänen yläpuolellaan on Uranuksen astrologinen symboli. Kuvittaja Napon mukaan narrin pään pyörre kuvastaa ajatusten sekavaa myllerrystä. (McLean, 2006, s. 2.)

KUVA 8. Napo Tarot
(<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/napo/>)

KUVA 9. Renato Guttuson
kuvittama Narri-kortti
(http://www.alchemywebsite.com/tarot/tarot_directory02.html)

Renato Guttuso oli italialainen taidemaalari, joka tunnettiin lähinnä sosialistista töistään. Hän joutuikin pakenemaan kotimaastaan Mussolinin hallinnon aikana. Vuonna 1983 häneltä tilattiin kuvitusta tarotkortteihin. Narri (ks. kuva 9.) on vaihtanut ylleen varsin erikoiset vaatteet: räikeän keltaiset pyjamat. Hänen vierellään on lintuhäkki, jonka sisällä on kaloja, ja hänen yläpuolellaan akvaario, jossa lentää lintuja. Tässä näkyy narrin tietämättömyys maailmasta, hän ei osaa valita lemmikeilleen sopivia asuintiloja. Narrin ilme ja asento on jollain tavalla hullu, jopa maaninen, ja hänen ulkonäkönsä muituttaa hieman Hitleriä. (McLean, 2006, s. 3.)

Robert Wangin luoma "Jungian Tarot" (ks. kuva 10.) perustuu nimensä mukaisesti psykologi C.G. Jungin ajatuksiin. Kuvan narri ei ole mikään kovin naurettava ilmestys, vaan hän sen sijaan näyttää varsin itsevarmalta ja pitää kädessään palavaa ruusua. Hänen vieressään näkyy käärme Ophis kiemurtelemassa maailmanmunan ympärillä. Narrin eläinkumppani on taas mukana kuvioissa. Nyt hänen vierellään istuu kumarassa kissaeläin. Jungin filosofiassa Narri ei ole mikään naurun kohde, vaan hän on kuvattu positiivisessa valossa, eikä hän ole minkään vaaran kohteena. (McLean, 2006, s. 3.)

KUVA 10. Jungian Tarot
(<http://robertwangart.com/Fool.html>)

KUVA 11. Thoth-tarotin Narri
(<http://thetarotroom.com/wp-content/uploads/2012/03/Fool-Crowley-Thoth-Tarot.jpg>)

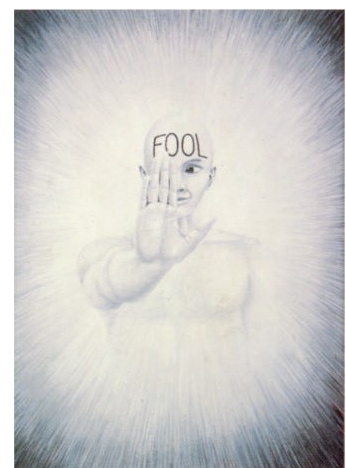
Crowleyn Narri (ks. kuva 11.) on mielenkiintoinen tapaus. Hänen ilikurinen ilmeensä kertoo ettei tämä Narri ole tietämätön tekosistaan. Hänen ulkonäkönsä tuo mieleen viikinkimytologian ilveilijäjumalan Lokin, joka taruston mukaan joskus auttoi muita jumalia, mutta toisinaan toi heille harmia. Narrin sarvet vain vahvistavat tätä viikinkikuvaa. Narri on kuvassa astumassa ulos renkaasta, joka monesti on elämän kiertokulun symboli. Alaosassa krokotiili on puremassa rengasta, joka tuo mieleen Ouroboros-käärmeen, joka puree omaa häntäänsä. Lisäksi kissaeläin roikkuu Narrin jalassa puremassa tätä.

Ciro Marchettin vuonna 2004 kuvittama "Gilded Tarot" (ks. kuva 12.) esittää Narrin eri valossa. Kortti on tyypillinen esimerkki monesta nykyajan tarotkuvituksesta, jossa Narri näytetään keskiaikaisena ilveilijänä, joka yleensä tekemässä jonkinlaisia temppuja tai tasapainottelemassa. Narri siis on erittäin tietoinen omista tekemisistään eikä mikään olosuhteiden uhri. (McLean, 2006, s. 5.)

1978 julkaistu "Tarot of the Frown Strong" (ks. kuva 13.) on vallan erikoinen tulkinta Narrista. Kuvassa näkyy hahmo, jonka otsassa lukee "Fool" ja hän ojentaa kätensä katsojaa kohti torjuvasti. Korttien kehittäjä Federico Leo sanoo kortin sanoman olevan seuraava: "Kortti negatoi paikan tai kortin luennassa. Ainoa tapa, jolla ihminen voi negatoida itsensä korkealla tasolla, on vain menettämällä kasvonsa. Sanat, jotka kulkevat tämän kortin rinnalla ovat epäpuhtaita, hölmöjä." (McLean, 2006, s. 7.)

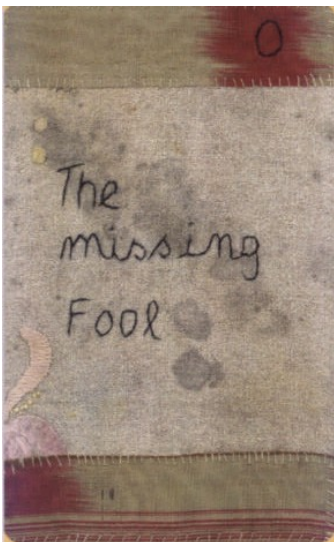

KUVA 12. Gilded Tarot
(<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/gilded/index.shtml>)

Negation
KUVA 13. Tarot of the Frown Strong
(<http://www.alchemywebsite.com/index.html>)

9. Ingerid Blakstadin kortit (ks. kuva 14.) näyttävät Narrin varsin pelkistetyssä muodossa. Kortit itsessään ovat hienoja koruommeltuja ja omaperäisen näköisiä. Narri-kortti sen sijaan sisältää vain tekstin "the missing fool". Kortin taustakin on tyhjä, yläosassa vain on kortin numero 0. Kortin numero on samalla sen sisältö. Pelkkä tyhjiys. Narri on lähtenyt matkoihinsa eikä ole enää paikalla. (McLean, 2006, s. 7.)

KUVA 14. Ingerid Blakstadin Narri
(http://www.alchemywebsite.com/tarot/tarot_course.html)

5 Käyttötarkoitukset

Korttien tulkintaan tarkoitet pakat

Rider-Waite-tarot ja kaikki muut tarot de Marseillesiin perustuvat pakat soveltuvat parhaiten korttien tulkintaan ja lukemiseen. Syy tähän on se, että kaikki kortit, mukaan lukien numerokortit, ovat kuvitettuja. Kortit ovat rikkaampia symboliikaltaan ja täten soveltuvat parhaiten tähän tehtävään. Rider-Waiten (ks. kuva 15.) lisäksi muita kuuluisia pakkoja ovat Morgan-Greer (ks. kuva 16.) 1970-luvulta. (McLean, 2006, s. 2.)

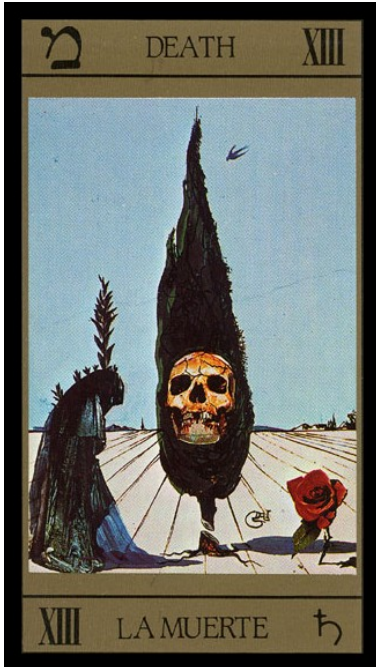
KUVA 15. Rider-Waite -tarotin Ylipapitar (http://en.wikipedia.org/wiki/File:RWS_Tarot_02_High_Priestess.jpg)

KUVA 16. Morgan-Greer- pakan miekkojen kuningatar (<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/morgan-greer/>)

Taidepakat

Tarotkortit ovat myös inspiroineet ja kiehtoneet useita taitelijoita, jotka ovat luoneet omat tulkintansa korteista. Monesti nämä kortit ovat rajattu 22 suuren arkanan korttiin, jotka ovat se kiehtovampi ja dramaattisempi osa tarotista. (McLean, 2006, s. 3.) Esimerkiksi Salvador Dalí on luonut oman tarotinsa (ks. kuva 17.), joissa hän käyttää mukana monia elementtejään omista töistään, kuten valuvia kelloja. (Greer, 2003, s. 469). Myös Franco Gentilini on tehnyt varsin kiehtovan pakan, jonka kortit hän tehnyt kunnianosoituksena monille varhaisille taitelijoille, kuten kuvassa näkyvä de Chirico -vaikutteinen Kuu-kortti. (ks. kuva 18.)

KUVA 17. Salvador Dalí'n Kuolema-kortti (<http://alchemicalarchives.blogspot.com/2011/09/salvador-dali-dali-tarot-2004.html>)

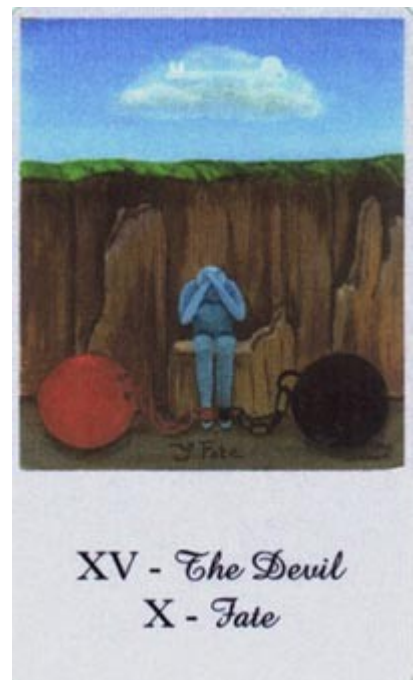
KUVA 18. Franco Gentilinin tarot kuvitusta (http://www.alchemywebsite.com/tarot/course/Tarot_course_23.pdf)

Psykologiset pakat

Erityisesti 1970-luvulla ihmiset olivat kiinnostuneita itsensä kehittämisestä henkisellä tasolla ja monet kortit ovat keskittyneet tähän tarkoitukseen. Korteja yleensä käytetään osana meditoinnissa ja mietiskelyssä. Monet tämän tyyppiset pakat ovat myös saaneet vaikutteita psykologi C.G. Jungilta. Tämän tyyppisiä pakkoja ovat esimerkiksi vuonna 1975 ilmestynyt Marty Yeagerin "Tarot of Meditation" (ks. kuva 19.) ja George Hessin "Analytical Tarot". (ks. kuva 20.) Yksi uusimpia tällaisia pakkoja on Maxwell Millerin kehittämä "Universal Tarot", joka julkaistiin vuonna 1996, ja se on ottanut vaikutteita lukuisista muun tyyppisistä tarot-pakoista, kuten Rider-Waitesta. (McLean, 2006, s. 3.)

KUVA 19. Tarot of Meditation -pakan Ylipapitar (<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/yeager-tarot-of-meditation/>)

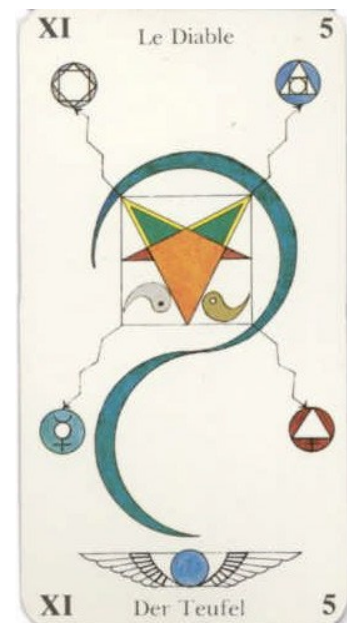
KUVA 20. Analytical Tarot (<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/analytical/>)

Maagiset pakat

Ei myöskään pidä unohtaa modernin tarotin alkulähteitä eli okkultistisia kortteja. Monet ovat vanhoja pakkoja, jotka ovat ensi kertaa suuren yleisön nähtävissä, kuten Golden Dawn -järjestön tarot. (ks. kuva 21.) Mukana on myös uudempia pakkoja, joista suurin osa ilmestyi 1960- ja 1970-luvuilla. Yksi tällaisista uudemmista pakoista on Frederic Lionelin "Le Tarot Magique" (ks. kuva 22.), joka hylkäsi kokonaan perinteisen kuvituksen ja korttien kuvat ovat ainoastaan pelkistettyjä maagisia symboleja.(McLean, 2006, s. 4.)

KUVA 21. Golden Dawnin taustalla juontanut The Hermetic Tarot (<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/hermetic/>)

KUVA 22. Le Tarot Magique (<http://www.tarotgarden.com/library/decks/magiqueinfo.html>)

Poliittiset ja yhteiskunnalliset pakat

Valtavirran kiinnostuessa tarotista monet taiteilijat näkivät osuvan sauman julkaista omia yhteiskunnallisia ja poliittisia viestejään. Tarotin symboliikka ja korttien tuttu rakenne on oikein mainio pohja tällaisten viestien julkaisuun. Tämän tyyppiset pakat olivat erityisen suosittuja 1980-luvulla. Tuolloin ilmestyi muun muassa Thean feministinen tarotpakka (ks. kuva 23.). Yksi mielenkiintoisimmista poliittisista pakoista on Saksassa vuonna 1980 ilmestynyt ydinvoimaa vastustavan liikkeen tarot-pakka. (ks. kuva 24.) (McLean, 2006, s. 5)

KUVA 23. Thea's Tarot
(<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/theas/>)

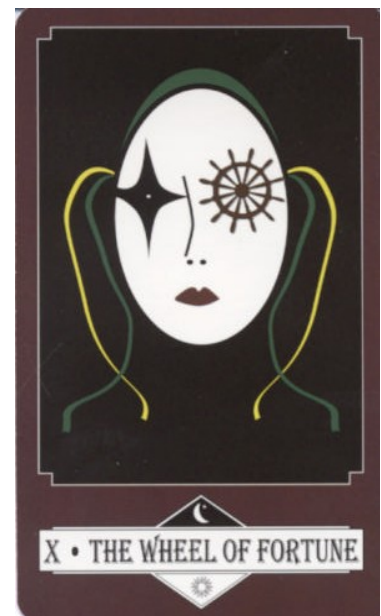
KUVA 24. Ydinvoimaa
vastustavan liikkeen
Paholainen
(http://www.alchemywebsite.com/tarot/course/Tarot_course04.pdf)

Huumori- ja viihdepakat

Eivät suinkaan kaikki pakkojen suunnittelijat ole kiinnostuneita mystiikasta, itsensä kehittämisestä, jungilaisesta teoriasta tai edes rituaalimagiasta. Monet ovat luoneet pakkansa vain hovin vuoksi ja viihdyttääkseen. Yksi näistä pakoista on 1990-luvulla ilmestynyt "Alcohol Tarot" (ks. kuva 25.), joka tekee suoraan hyvin selväksi sen, ettei sitä tule ottaa liian vakavasti. Kyseisen pakan korttien maat ovat esimerkiksi viini, viinat, lagerit ja stoutit. Myös pop-kulttuurin viittaavat pakat luokitellaan tähän kategoriaan. Erityisen suosittuja ovat elokuvaan, kirjoihin tai sarjakuviin perustuvat pakat. Monet tällaiset pakat ovat tehty myös mahdollisiin promoamistarkoituksiin, kuten tv-sarja Carniváleen (ks. kuva 26.) perustuva tarot. (McLean, 2006, s. 6-7)

KUVA 25. Alcohol Tarot
(<http://www.beertarot.com/dec k/spiritsuit.htm>)

KUVA 26. Carnivále-
sarjaa varten tehty
tarotpakka
(<http://www.aeclectic.net/t arot/cards/carnivale/>)

Kulttuuri- ja mytologiapakat

Viimeisimpänä kategoriana voisi pitää tarotkorteja, jotka on suunnattu jollekin tietylle kulttuurille, erityisesti ei-länsimaalaiselle. Tarotit olivatkin suosittuja Japanissa 1990-luvulla, jossa niitä julkaistiin vielä aika perinteisellä länsimaalaisella kuvituksella. 2000-luvulle tultaessa ovat monet pakat saaneet paikallisia vaikutteita, erityisesti japanilaisesta piirrostyylistä. Monet tarotpaket Japanissa nykyään perustuvatkin johonkin anime-piirrettyyn tai manga-sarjakuvaan (ks. kuva 27.). Myös jollekin tietylle kulttuurille suunnatut tarotkortit ottavat vaikutteensa paikallisista kansantarustoista, kuten meille suomalaisille suunnatut kotikutoiset Kalevalaan perustuvat tarotkortit (ks. kuva 28.). (McLean, 2006, s. 8.)

KUVA 28. Kalevala-aiheinen tarotpakka kuvaa kuoleman Tuonelana (<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/kalevala/>)

KUVA 27. Manga-aiheinen tarot (<http://www.aeclectic.net/tarot/cards/manga-lin/>)

6. Pohdintaa

Tähän aikaan mennessä tarotpakkoja on ilmestynyt tuhansia. Silti niiden olemus on pysynyt muuttumattomana vuosisatoja. Eikä tämä olemus ole muuttunut kuvituksen astuessa ulos keskiaikaisesta kuvakerronnasta, eikä pakkojen rakenne ole muuttunut radikaalisti, vaikka lukuisat eri suunnittelijat ja taitelijat ovat kehittäneet kortteja ja jättäneet niille oman leimansa.

Korttien rakenne pysyi melko staattisena liki neljä vuosisataa, ja de Gebelinin mielikuvituksellinen teoria herätti ihmisten mielenkiinnon 1800-luvun lopulla nostattaen tarotbuumin ja varmistaen siten tarotin paikan ihmisten tietoisuudessa. Monet tuolloin tehdyt pakat loivat perustan moderneille pakoille (kuten Golden Dawnin tarot ja Wegener-Falconnierin Egypt-tarot).

1900-luvun alussa ilmestyi vaikutuksellinen Rider-Waite, joka määritteli suunnan nykytarotille. Pakka sai lukuisia seuraajia, mutta kortit ja ulkoasu pysyivät liki muuttumattomina. Asiaan tuli muutos vasta 1960-luvun lopulla Crowley'n Thoth-tarotin myötä. Psykedeellinen kuvallinen ilmaisu oli tuolloin muotia ja ihmiset olivat kiinnostuneita henkisyydestä, erityisesti itämaisistä uskonnoista. Hippidyellä oli myös oma pimeä puolensa. Heavymusiikki oli tuolloin alullaan, esimerkiksi Black Sabbath -orkesteri oli muun muassa saanut paljon vaikutteita Aleister Crowley'n filosofiasta. Wiccalaisuus ja muut pakanauskonnat toivat myös oman mausteensa tähän okkultismin sekoitukseen.

Irtaantuminen keskiaikaistyyillisestä kuvituksesta teki korteista helpommin lähestyttäviä. Keskiajalla useimmat ihmiset eivät osanneet lukea, joten kuvien käyttö oli yleistä. Tämä näkyi erityisesti kirkoissa, joiden seiniä ja ikkunoita koristeli erilaiset kertomukset raamatusta tai pyhimysten vaiheista. Keskiajan alkemistit veivät tämän ajattelun vielä pitemmälle. Yleistä oli, että alkemistit piilottivat omien tuotoksiensa kaavat symboliikan taakse piirtämiinsä kuviin. Alkemistien kuvitukset saattoivat olla todella monimutkaisia ja korkealentoisia, ja he selittävät kaavansa hyvin tarkkaan. Heidän keskuksensa oli syntynyt jonkinlainen vakiintunut symboliikka: esimerkiksi kullan symboli oli aurinko ja elohopean aamukaste. Alkemistit täten varmistivat, että heidän tietoaan käyttäisivät ainoastaan asiaan perehtyneet henkilöt, joten heidän tietonsa ei ollut tarkoitettu kaikkia varten.

Tarotkorttien kuvitus on syntynyt tästä perinteestä, ja vasta Crowleyn Thoth-tarot toi muutosta tähän. Vaikka sekin pitää sisällään monimutkaista symboliikka, oli kuvitus silti astunut ulos keskiaikaisista raameistaan.

1970- ja 80-luvuilla uusien tarot-pakkojen määrä vain kasvoi. Tarotista tuli myös monikulttuurinen ilmiö ja siitä tuli myös avoin monenlaisille uusille tulkinnoille. Kortit ikään kuin taas "maallistuivat" kun mukaan tulivat poliittiset ja muut yhteiskunnallisesti kantaaottavat korttipakat. Lisäksi ilmestyivät pelkästään huvittelutarkoitukseen tarkoitettut pop-kulttuuriin viittaavat pakat.

Korttien sanoma, symboliikka ja kuvitus on vaihdellut huomattavasti kaikkien näiden vuosien aikana, mutta silti tarotin perusolemus on pysynyt samana. Yhtenä syynä tähän voidaan varmaan pitää itse tarot-pakan rakennetta. Kukaan ei ole juurikaan lähtenyt muuttamaan pakan 22 ison arkanan ja 56 pienen arkanan rakennetta. Vaikka yksittäisten korttien kuvitus, symboliikka ja nimet ovat vaihdelleetkin, ovat ne silti olleet tunnistettavissa ja niiden identiteetti on säilynyt. On kiehtovaa miten vaatimattomista pelikorteista on kasvanut suurempi mystisyyden ilmentymä. Pakat ovat tämän muutoksen myötä löytäneet useita eri käyttötapoja ja kohdeyleisöjä.

Tarotkorteilla on siis rikas ja mielenkiintoinen historia, joka varmasti saa monet meidät mietteliääksi. Korteilla on myös rikas perinne käsitöiden ja taiteen kannalta, eikä tuo perinne ole onneksi katoamassa mihinkään, sillä ilmestyyhän uusia korttipakkoja jatkuvasti tasaisella tahdilla yhä tänä päivänä. Jollain tavalla löydän yhteneväisyyksiä kuvittajien ja näiden edesmenneiden alkemistien välillä. Kummatkin työskentelevät sellaisten asioiden äärellä, joita ei voi pelkästään käsin kosketella, vaan tarvitaan myös paljon mielikuvitusta. Kummatkin luovat asioita, jotka koostuvat, pienistä yksinkertaisista palasista, joiden kokonaisuudet ovat paljon suuremmat kuin osiensa summa.

Lähteet

Greer, J. 2003. The New Encyclopedia of the Occult. Woodbury: Llewellyn Publications.

Greer, M. 2007-2011. Hakupäivä 7.4.2012. <http://marygreer.wordpress.com/>

Manik, D. 1993. Tarot - Portti sisimpään. Helsinki: Esoterica.

McLean, A. 2006. Study Course on the Artwork of Modern Tarot. Hakupäivä 9.4.2012.

http://www.alchemywebsite.com/tarot/tarot_course.html

Saari, M. 2008. Pelikortit tarotista Texas hold'emiin. Jyväskylä: Gummerus

Tarotpuu. 2012. Hakupäivä 7.4. 2012. <http://www.tarotpuu.com/tarot.html>